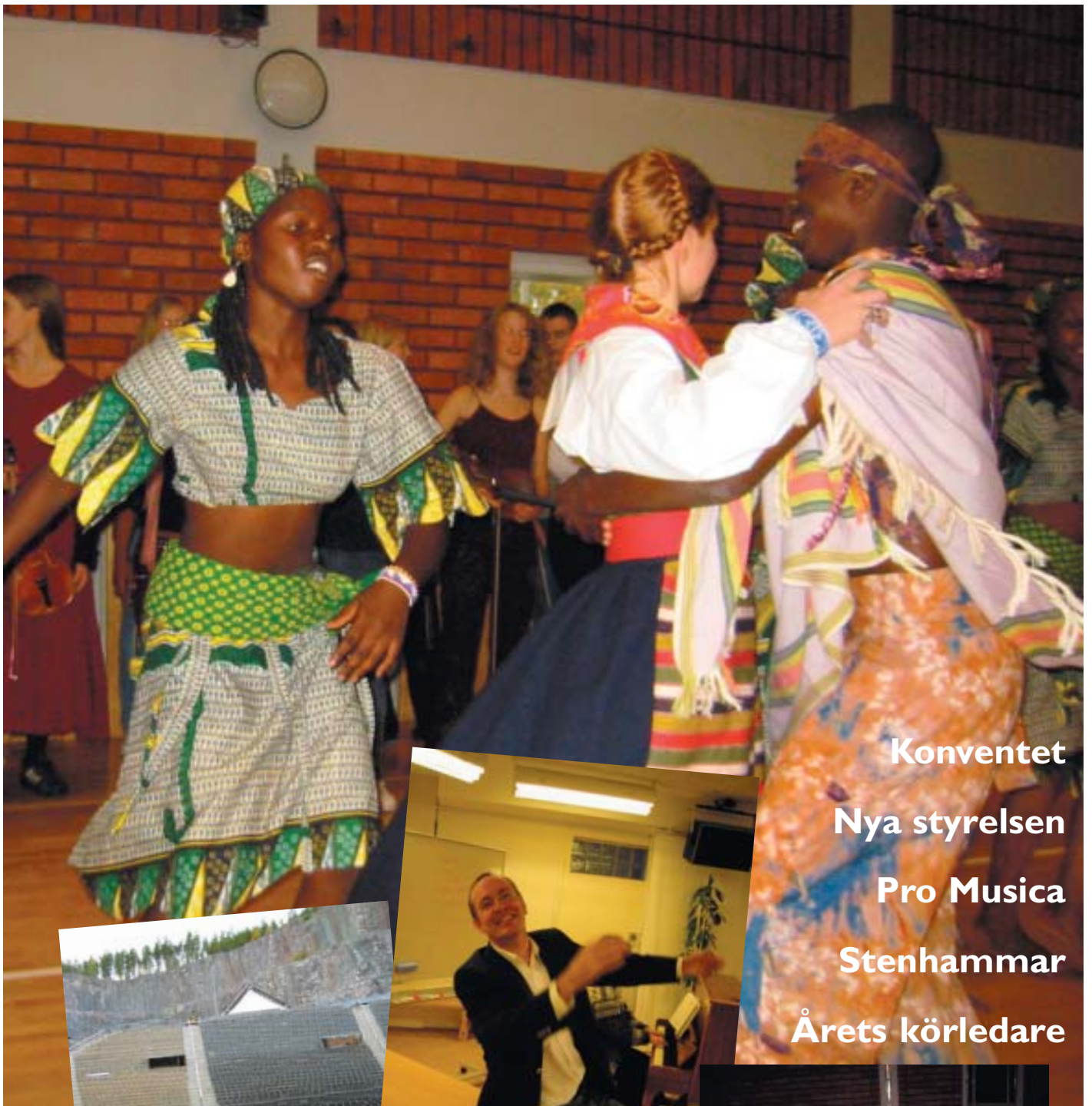

Informationsbladet

KÖRLEDAREN

Nr 3-4 • 2002

Konventet

Nya styrelsen

Pro Musica

Stenhammar

Årets körledare

LEDARE Kära vänner och dirigentkolleger! FSK har återigen haft ett intensivt och givande konvent. Ett varmt tack till Anders Lindström och hans medarbetare för ett storartat arbete! För att kunna genomföra de årliga konventen är det helt nödvändigt att det finns engagerade personer som kan bidra med idéer, kunskap och arbete på den ort konventet äger rum. Här finns det stort utrymme för lokala initiativ! Hör av dig!

Läs i detta nummer av Körledaren om vad som hände på konventet i Rättvik och boka genast in tidpunkten för nästa konvent (se separat artikel).

Vi har genomfört en kongress och lagt två verksamhetsår bakom oss - en process som med våra knappa resurser också är en bragd. Utan ideellt arbete från styrelse och funktionärer och stort engagemang från medlemmarna vore vår förening ingenting.

Jag fick kongressens förtroende att tillsammans med styrelsen leda FSK under de kommande två åren och det är förstås med viss bävan men också med stor tillförsikt jag tar mig an det arbetet. En stor del av styrelsen förnyades och jag ser fram emot samarbetet med denna nya konstellation. Som tur är sitter några av de gamla rävarna kvar (Majsan, Sverker och Kella) så övergången torde nog gå smärtfritt. Läs om den nya styrelsen på särskild plats. Vi tackar dem som lämnar styrelsen för deras oegennyttiga arbetsinsatser och hoppas att de går vidare till nya spännande och ansvarsfulla uppgifter inom körlivet. Ett särskilt tack till Lars Nilsson för de fyra år han varit ordförande i föreningen och till Christian som nu efter 17 år lämnar styrelsen!

Kongressen antog en verksamhetsplan och en budget och den nya styrelsens främsta uppgift är

förstås att förverkliga kongressens beslut och också de intentioner som kommer till uttryck i föreningens stadgar. På annan plats i denna tidning kan du läsa styrelsens verksamhetsplan för de kommande åren.

En förening är ingenting utan aktiva medlemmar. Det är du som medlem som bestämmer vad FSK ska syssla med. Vilka frågor vi ska engagera oss i, vilka aktiviteter vi ska anordna, vilka ställningstaganden vi ska göra etc. Jag ser därför fram emot en kontinuerlig kontakt med medlemmarna. En av de första åtgärderna är att skicka ut en enkät för att bl.a. kartlägga vilka vi är, hur vi jobbar och vilka behov vi har av FSK. När du får enkäten i brevlådan så fyll i den noggrant och skicka snabbt tillbaka den omedelbart. Resultatet redovisas i Körledaren 2/2003.

Tidningen Körledaren är föreningens organ för att dela och sprida information. Hör av dig med dina synpunkter på tidningen och bidra gärna själv med material. Styrelsens ledamöter ansvarar det kommande året för varsitt nummer av Körledaren och det finns en utgivningsplan där du kan se vem det är och när tidningen kommer. På sikt kommer vår webbplats [www.sveriges-korledare.org.se] att bli allt mer betydelsefull för informations spridning. Vi kommer också att pröva distribution av information via e-post.

Hans Lundgren,
ordförande

KÖRLEDAREN 3-4 2002

Adress

Kella Näslund

Svanå skola

Ebba Brahes väg 3-5

730 50 Skultuna

Ansvarig utgivare: Hans Lundgren

Redaktör: Kella Näslund

kn@vmu.nu

Layout: Örjan Klintberg

orjan.klintberg@wessmans.com

Foto omslag: Sverker Zadig

Layout & tryck: Wessmans Musikförlag, Slite 2002

KONTAKTA FSK!

Allmän fsk@sveriges-korledare.org.se

Ordförande ordforande@sveriges-korledare.org.se

Sekreterare sekreterare@sveriges-korledare.org.se

Kassör kassor@sveriges-korledare.org.se

Tidningen korledaren@sveriges-korledare.org.se

UTGIVNINGSPLAN FÖR KÖRLEDAREN 2003

	Utgivningsdag	Manusstopp	Redaktör
Nr 1	17/2	3/2	Daniela Nyström
Nr 2	19/5	5/5	David Bodin
Nr 3	18/8	4/8	Hans Lundgren
Nr 4	17/11	3/11	Sverker Zadig

Medlemskap i FSK kostar 400 kronor per år och löses enklast via inbetalning till postgiro 156272-7. Ange namn, adress telefon och e-post.

KÖRFORUM I LINKÖPING 2003

Fredagen den 31 januari och lördagen den 1 februari 2003.

Svenskt Körmusikråd och Linköpings universitet hälsar alla intresserade välkomna till KÖRFORUM 2003. KÖRFORUM är en plats där körintresserade möts för att debattera, lyssna och lära. KÖRFORUM är för dig som vill att körlivet i Sverige ska utvecklas och breddas, för dig som tror att körsången har en viktig plats i vår kultur och vill vara med och påverka dess plats i kulturlivet! Inbjudan är öppen för alla intresserade.

Årets forum behandlar bl.a.:

DEN PROFESSIONELLA AMATÖREN - Är körsång fortfarande en folkrörelse? Varför ser staten körerna enbart som en hopar amatörer när vi har världens bästa körer? Möt företrädare för stat, kommuner, landsting och studieförbund. Möt forskare och representanter för näringslivet.

ORDET och TONEN - Hur är relationen mellan tonsättare och körlivet? Får körerna den musik de vill ha? Har vi råd med ny musik? Vad betyder repertoaren för utvecklingen av körlivet? Vem ger ut körmusiken i framtiden? Möte mellan förläggare, tonsättare, dirigenter och sångare.

SJUNG SVENSKA FOLK - Hur låter det och hur ska det låta? Hur kommer körsverige att se ut om 10 år? Vem ska utbilda körsångarna och vem ska utbilda utbildarna? Möt körforskare och lärare. Möt körförbunden och politiker.

Dessutom anordnas parallellt med KÖRFORUM en workshop för tonsättare som vill veta mer om instrumentet kör. Vid körforumet kan vem som helst lägga förslag till ämnen och aktiviteter för kommande körforum. Information och anmälningsblankett finns på www.liu.se/music Anmälan ska vara inne före den 7 januari 2003.

KOMMANDE KONVENT

Konventet 2003 äger rum i Piteå den 3-5 oktober. Konventet kommer att präglas dels av bildandet av det nya Barnets körcentrum, dels av medverkan från de nordiska systerorganisationerna och den internationella IFCM. Inbjudan till konventet kommer i Körledaren nr 2/2003. Enligt styrelsens planer förläggs konventet 2004 till Stockholm. Konventet kommer preliminärt att rikta sig bl.a. till körledare i musikklasser och kultur-/musikskolor. Konventet 2005 äger rum i det nya konserthuset i Västerås. Ett konserthus som redan prisas för sin fina akustik. Året därpå, 2006, planeras konvent i det nya Dunkerska kulturhuset i Helsingborg.

Hans Lundgren

FSK:S UTSÄNDE PÅ OSCARSGALA

Nu har även vi körledare och körsångare fått vår Oscarsgala, Eric Ericson-dagen! Tisdag den 15 oktober kl 19.00, bara några dagar efter FSK:s konvent i Rättvik var det dags för en högtidlig tillställning på Nybrokajen 11 i Stockholm.

Tre av Sveriges finaste körer deltog med sång under kvällen: Adolf Fredriks Flickkör, dirigent Bo Johansson, OD, dirigent Robert Sund och Eric Ericsons Kammarkör under ledning av Eric Ericson. Körerna ramade in stipendieutdelningen på ett smakfullt sätt.

Ur Madeleine Ugglas stipendiefond utdelade stipendium till Ingemar Månsson, Lund, Gerd Roman Fred, Stockholm och Birgitta Marklin, Sundsjö. UNGIKÖR:s stipendium "Årets barn- och ungdomskörledare" utdelades till Karl-Fredrik Jehrländer. FOLKSAM:s och KÖRSAM:s utmärkelse "Årets körledare" gick till Stefan Parkman, Uppsala. FöreningsSparbankens utmärkelse "Årets kör" gick detta år till OD. Förra året gick utmärkelsen till AFF. Som tur var "råkade" båda körerna vara med denna kvällen...

Eric Ericsonstiftelsens och Eric Ericsons Kammarkörs nyinstiftade utlandsstipendium för en ung körledare gick till Andreas Lönnqvist.

I vimlet efter konserten bjöds det på buffé. Man fick då höra OD sjunga STARK manskör och chans till konversation med intressanta körledare såsom bl.a. K-F Jehrländer, Madeleine Ugglå, Christina Hörnell, Stefan Parkman, Robert Sund, Eva Ekdahl, Ingemar Månsson, Anna-Karin Annmo, Eric Ericson, Erik Rynefors, Fred Sjöberg, Gunnel Fagius, Bosse Johansson, Lasse Axelsson, Gunnar Eriksson m.fl. De flesta naturligtvis med i FSK! Tyvärr hade jag inte med mig någon kamera men stämningen var glad och uppsluten! Vid 23-tiden gick jag hem glad och lycklig efter en underbar kväll i körsångens tecken. Då jag är styrelseledamot i Eric Ericson Stiftelse var det även roligt att få se frukten av våra möten på detta sätt.

I festvimlet eder utsände Kella Næslund

Körledarkonventet i Rättvik 11-13 oktober

Ännu ett konvent! Föreningens sjuttonde!

Det årliga konventet har kommit att bli den naturliga samlingsplatsen. Ett andningshål. En plats för påfyllning, kollegiala samtal, möten och upplevelser.

Rättvik var inget undantag. En vackrare plats än stiftsgården får man leta efter. Ett samlat intimt konvent där den bedärande naturen och den lokala kulturen var ständigt lika närvarande som deltagarna.

Konventen är alla av olika slag beroende på var vi samlas. I Rättvik bodde alla nära varandra. Notutställningen var en naturlig samlingsplats före och efter lunch och fika. Inga parallella arbetsbodas utan alla deltagare var hela tiden samlade. Vid andra konvent har det sett annorlunda ut. Utspritt boende. En uppsjö av val av arbetsbodas och konserter. Detta är förstås idén med att sprida ut konventen i landet. Att utnyttja respektive plats fördelar.

Läs här rapporterna från årets konvent.

ÅRETS BARN OCH UNGDOMSKÖRLEDARE

INTERVJU MED K-F JEHLANDER

- Du måste läsa Fjärrkontrolleriet... entusiasmen lyser ur ögonen på Karl- Fredrik Jehrlander. Vi sitter på Stiftsgården i Rättvik och pratar film, böcker och Italien. För vad ska man fråga en gigant som årets Barn och Ungdomskörledare? Få är väl dom som inte kommit i kontakt med honom, han som har arrangerat och komponerat så mycket musik som vi sjungit i våra körer. På sin 68-årsdag fick han mota blommor, diplom och en check på Nybrokajen på Eric Ericsonsdagen. Årets Barn och Ungdomskörledare KARL- FREDRIK JEHLANDER.

- Jag ska till Toscana och måla akvarell så pengarna kommer väl till pass säger en glad K-F och fortsätter, jag började måla för 3 år sen och det är underbart att få använda ögonen och inte bara öronen! Det är en helt ny dimension.

Vilket är roligast undrar jag - att komponera eller att arrangera?

- På sätt och vis är det lättare att arrangera svarar han. Det finns en enorm drivkraft hos mig att hitta stämmor som är melodier i sig. Så är det så vansinnigt roligt att förändra harmonier. Viktigheten i att skriva stämmor som melodiösa bekräftades på ett kraftfullt sätt av en härlig kille i Ungdomskörstyrelsen. Han menade att unga killar sjunger vilken repertoar som helst men vill inte bara sjunga "dom dom dom" eller "ba da ba da" utan ha melodin och annat sångbart!

Får du respons på det du skriver undrar jag?

- Nog är det lite ensamt i Jämtland svara K-F, därför är det så oerhört betydelsefullt med bl a dessa konvent. Här får man glada tillrop, ryggdunk och utbyte av erfarenheter.

Vi språkar vidare om "killar i kör" något som ligger K-F varmt om hjärtat.

- Jag startade med några killar för att få en rekryteringsbas till en madrigalkör och det utvecklades

till ett behov och en tradition av att sjunga manskör.

Hur är det att vara pensionär då vill jag veta apropå ett annat seminarium vi lyssnat på, där vi fick lära oss att dirigenter lever mycket lyckligare och längre än exempelvis domare?

-Pensionär skrockar K-F, jag kan inte förstå att jag har haft tid att jobba förut!!

Mat: Allätare

Dryck: Vin

Film: Grabben i graven bredvid

Musik: Växlar väldigt men jag är allt svag för Poulenc

Familj: Ensamstående med två barn 9,11 år samt 2 vuxna barn som båda är musklärare

Resmål: Italien, tveklöst Toscana

KONVENTETS SEMINARIER

LEDARENS INRE OCH YTTRE EGENSKAPER - LENA ALFREDIUS

”Ledarens inre och yttre egenskaper” Lena Alfredius började med att berätta att hon en gång i tiden sjungit för Anders Lindström och hon har alltid musicerat mycket på sin fritid. Lena är utbildad montesoripedagog och har under en period rest runt i världen och utbildat montesorilärare bl a i Afrika (Masai-folket) och i Västindien. Hon har också varit i USA och arbetat med kvalitetscertifiering av lärare. De senaste tio åren har Alfredius arbetat som konsult och för närvarande är hon i Stockholm för att utbilda svenska domstolschefer i ledarskap. Sin utbildning i ledarskap har hon fått inom försvarsmakten.

”Jag är inte tillräckligt ung för att veta allt” - citat av Oscar Wilde som fick fungera som ett tema för dessa två seminarier. Lenas mål var att förmedla och delge oss vissa tankar, reflektioner och funderingar vad gäller ledarskap vilket hon lyckades väl med.

Gränserna mellan yttre och inre ledarskap är väldigt flytande.

Krav och förväntningar på mig själv <————> Krav och förväntningar från omvärlden

(Statistik från forskning i USA som Alfredius tagit del av säger att yrkeskategorin domare lever kortast och dirigerter längst efter pension. Anledningen kanske kan vara att många dirigerter fortsätter arbeta mycket efter pension.)

Att se människan i ett helhetsperspektiv som i sin tur består av tre delar presenterades och diskuterades:

1 - Fysisk dimension - Den fysiska människan med olika fysiska behov. En del behov måste tillgodoses medan vi bortser ifrån andra behov.

2 - Intellekt - Vi har alla en fantastisk potential av intellekt och vi gillar utmaningar så länge de inte är för högt ställda. Vi gillar inte att kliva utanför vår komfortzoon jämt och ständigt, men vi tänjer dock på komfortzoonen hela tiden. Vi vill lära oss mer.

3 - Emotionell dimension - Jag bryr mig om hur jag känner mig. Mår mitt känsloliv dåligt mår min kropp så småningom dåligt.

Dessa tre perspektiv påverkar varandra och måste således vara i samklang med varandra. Först när vi lär oss handskas med dessa tre kan jag som människa utforska, leva i och handskas med en högre dimension av livet som vi kan kalla för en andlig eller själslig del av livet. När dessa tre fungerar i harmoni med varandra fungerar jag som bäst utåt och socialt mot/med mina medmänniskor.

(Domare lever mest i den intellektuella sfären, vilket blir oerhört begränsat. Domare odlar nämligen sitt bistra uttryck p g a sitt arbete. Detta kan bli en chock för många domare när man går i pension och börjar fundera på de andra delarna i livet.)

Efter denna introduktion diskuterade vi två och två hur vi har det i vår egen arbetssituation med de olika perspektiven nämnda ovan.

En ny bild som presenterades var ett isberg.

Toppen på isberget: Vad gör vi på jobbet? Planerar, undervisar, konserterar, konfererar, räknar på budget m m. Detta vi gör på jobbet på dagarna kan vi kalla för vårt arbetsinnehåll, vad vi ska göra på arbetet. Vårt arbetsinnehåll är det som finns ovanför vattenytan.

Under vattenytan finns vårt arbetssätt, hur vi gör vårt arbete och hur vi förhåller oss till vårt arbetsinnehåll.

Det som ligger allra längst ner i isberget, tar mest plats och är minst synligt är vårt förhållningssätt. Det vi lägger ner mest tid på i vårt arbete är det som finns ovanför ytan och väldigt lite tid lägger vi ner på det som egentligen tar mest energi och plats, vårt förhållningssätt. Vi kan också kalla det för attityd.

Här diskuterade vi återigen två och två kring frågorna:

Vad prioriterar jag i mitt arbete?

Vad prioriterar mina kollegor på arbetet och hur påverkar det mig?

Hur påverkar detta isberg mig i mitt ledarskap?

Tankar som togs upp efter diskussionen var bl a:

Hur ställer jag mig i frågan till andra människors behov i mitt arbete? Tillgodoser jag andras behov mer än mina egna? Kan jag det? Ska jag det? Vad har jag för attityd till detta? Här konstaterades att det inte finns något rätt eller fel, men det är viktigt att ställa sig frågan. Mitt förhållningssätt påverkar oerhört många i min omgivning och i mitt arbete. Förhållningssättet ändras också under livets gång ju mer man arbetar.

Andra delen av detta seminarium handlade om ledarskap i organisationen.

Vi kan se på organisationen som en pyramid där den övre delen består av strukturella ting, hierarkin, vem bestämmer vad och hur m m. Allt det som är ganska välkänt för de flesta i en organisation.

Den kloss som kommer under toppen är alla de reaktioner som sker på det som händer och borde hända högst upp. Både positiva som negativa reaktioner.

Botten på pyramiden kallar vi för organisationskulturen. Reaktionerna från klossen ovan rinner ner till botten, kulturen. Det skapas historier, hjältar, offer, myter, riter m m. Man pratar om kulturen och det pratas om oss i kulturen.

Mycket av arbetet för en ledare kretsar kanske mest kring det som finns i den översta delen av pyramiden men strävan efter att låta det gå runt mellan den översta delen och reaktionsdelen borde vara hur man arbetar för att få tag på den största kompeten-

sen hos sina medarbetare eller de som finns under ledaren/ledarna i hierarkin.

Lena presenterade statistik från USA gällande elevers utveckling av självkänslan mellan 6-18 år. 80-85% av 6-åringarna hade god självkänsla. När de sedan blivit 18 år hade endast 5% god självkänsla.

Här diskuterade vi i grupper frågorna:

Hur ser vår arbetskultur ut?

Hur har den blivit sådan?

Hur kan vi arbeta med vår kultur?

Hur reagerar människor på saker och ting som händer runt omkring oss?

Reflektioner som kom upp efter diskussionen var bl a Status som musiker - är den historiskt betingad eller kulturellt betingad?

Vad finns det för olika status musiker emellan? Självkänslan är A och O. Kunskapsnivåerna kan vara väldigt olika men har man god självkänsla så kommer man väldigt långt i sitt arbete och karriär.

Kulturen påverkas av hur vi behandlar reaktionerna.

Kommunikation!!

Slutligen presenterar Lena tre perspektiv på ledarskap:

1 - Identitet - Så här uppfattar vi oss själva.

2 - Profil - Vad vill vi uppfattas som?

3 - Image - Hur uppfattar människor oss egentligen?

Först när dessa tre sammanfaller så mycket som möjligt uppnår vi ett bättre ledarskap.

Alfredius avslutar seminariet med följande:

Ledarskap omfattar bl a hur jag förhåller mig till det utåtriktade och det uttalade, det subjektiva och det objektiva med mig själv som verktyg, i olika perspektiv.

Sammanfattning av
Christoffer Holgersson

SEMINARIUM NR 2 OM LEDARSKAP

Direkt efter lördagsfrukosten var det dags för seminarium nr 2, om ledarskap, med Lena Alfredius. Större delen av seminariet ägnades åt en presentation av FIRO - en teori som beskriver hur grupper utvecklas och ger en förståelse för gruppdynamik. Mannen bakom teorin heter Will Schutz, amerikansk psykolog och forskare. FIRO står för Fundamental Interpersonal Relationship Orientation.

Teorin ger "ökad förståelse för mellanmänniska relationer och hjälper oss att effektivare kunna hantera dem. Den ger oss också möjligheter att bli medvetna om egna reaktioner och försvarsattityder som leder oss in i konflikter och låsningar. Den hjälper oss även att utveckla vår förmåga att initiera och inleda en kontakt och att lyssna på ett sätt som främjar goda relationer och problemlösning"

Hur människorna i gruppen fungerar påverkar förstås gruppens arbete, resultat, effektivitet och därmed gruppmedlemmarnas enskilda livskvalité. Schutz menar att en grupp genomgår tre huvudfaser under sin utveckling: Tillhörafasen, kontrollfasen och samhörighetsfasen. Dessa tre faser måste passeras för att nå "effektivitet".

När gruppen bildas hamnar man i tillhörafasen. Den kännetecknas av att medlemmarna försöker lära känna varandra. Man är artiga och ytliga. Man vill bli sedd och accepterad. Man funderar över frågor som: kan jag fungera i gruppen, kan jag vara mig själv, vilka regler gäller?

I kontrollfasen (av Lena kallad FyFasen!) träder individen fram och relationsproblemen startar. Medlemmarna konkurrerar med varandra och bildar undergrupper, man börjar kritisera varandra och gå

bakom ryggen på varandra. Men det är också här som man börjar prata om viktiga saker och problem och hur man i sin tur ska lösa dem.

I samhörighetsfasen delger man varandra öppet idéer, känslor, åsikter och feedback. Grupplojaliteten är stor och man ser istället ned på andra grupper. Man hanterar konflikter när de uppstår och ser dem som en möjlighet till vidareutveckling. "Det är bra att vi tycker olika".

När gruppen nått samhörighetsfasen kommer den ändå ibland att återgå till de tidigare faserna, t.ex. då man får nya uppgifter eller medlemmar i gruppen.

Utvecklingen är som en cirkel, av Lena kallad "pannkaka". Varje grupp som vi leder eller tillhör utgör en pannkaka i vår personliga "pannkakstårta"! Lenas bakgrund som Montessorilärare resulterade i många bilder och exempel, framförda på ett underhållande sätt. Ingen satt säker utan kunde när som helst bli indragen i en dramatisering. Tid gavs också för gruppvisa diskussioner om vår egen situation som ledare respektive gruppmedlem. Ett annat av Lenas citat löd "Det finns en sorg i min ensamhet som ledare". Det är när man känner av den sorgen som det är skönt att åka på FSK-konvent och verkligen få tillhöra gruppen några dagar!

Gunnel Haulin

HISTORIEN OM EN HERRGÅRDSFRÖKEN FRÅN GRYCKSBO HERRGÅRD.

Med den rubriken inledde kyrkomusiker Margareta Andreasson sitt seminarium om Helena Munktell, en på sin tid oerhört uppskattad svensk kompositör. Idag i stort sett bortglömd.

I Sohlmans Musiklexikon finns det 10 rader om Munktell. Därför var det extra intressant att få henne levandegjord av kvinnor ur hennes egen hemförsamling. Vid seminariet medverkade nämligen förutom församlingens kyrkomusiker även en damkvartett ur Grycksbo Kyrkokör, samt Anna Eklund - Tarantino. Alla ackompanjerade av Anita Agnas. I sammanhanget kan nämnas att all Helena Munktells musikaliska kvarlätenskap finns på Musikaliska Akademin. Därur har alltså Margareta Anderasson hämtat repertoaren som framfördes.

På Grycksbo Herrgård föddes Helena Munktell 1852 som yngsta och nionde barn till brukspatron Henrik Munktell och hans maka. Henrik Munktell var trots eller kanske tack vare sin position en skick-

lig och ansedd pianist. Så bra att han faktiskt lär ha varit Jenny Linds favoritpianist!!! Han knöt dessutom kontakter med Franz Berwald och var också god vän med Felix Mendelssohn. Tillsammans med sin maka "den perfekta värdinnan" höll han och familjen stora fester för goda musikvänner och konstnärer. En av vännerna var Adolf Fredrik Lindblad som lär ha skrivit "Över skogen över sjön" vid stranden av sjön Grycken.

Helena och hennes syskon roade sig vid dessa tillfällen storartat och i hennes dagbok kan man läsa att ungdomarna låg bakom hässjorna och läste poesi. (Vad man mer gjorde bakom hässjorna berättar inte den här historien.) Pappa Henrik dog tidigt och i och med det flyttade familjen till Stockholm för att alltid återvända sommartid till Grycksbo.

I Stockholm fick Helena möjlighet att studera piano, sång, kontrapunkt, instrumentation och för L. Normann komposition. I hemmet anordnades precis som förr musiksoaréer. Det måste ha varit en fantastisk miljö att växa upp i och också ett oerhört

fascinerande livsöde att lära sig mer om för oss som utövar musik idag.

1870 åkte Helen med sin mamma till Wien, där man uppsökte de främsta sång - och pianolärarna. Strax gick färden vidare till Italien, Schweiz och Paris. I Paris blev Helena kvar och från 1877 blev det hennes fasta boplatz. I Paris försörjde sig Helena till en början genom att uppträda som pianist och sångerska. Snart fick hon kontakt med en av C. Francks elever : Vincent d'Indy- en förgrundsgestalt i sin tids franska musikliv. I och med denna kontakt började Helena komponera allt mer och hennes musik framfördes tillsammans med musik av bl. a Debussy och Saint-Saens. Genom detta blev hon också recenserad i tidningar som Le Figaro. Recenserad om än i mindre format blev hon också av Elfrida André: "Sångerna är bra - men i svåraste laget för genomsnittliga svenska damköror."

Helena Munktell skrev 25 opus och blev 1915 invald i Musikaliska Akademien. Hon var en omvittnat glad, varm och generös kvinna som vigde sitt liv åt musiken. Trots en svår ögonsjukdom arbetade hon idogt vidare. Bland opusen finns en komisk Opera som hon skrev som den första kvinnliga operakompositören i Sverige. Den komiska operan I Firenze sattes upp både i Paris och Stockholm. Fantastiskt!

I Paris lär man ha sagt om vår Akademiemedamot Helena Munktell: Helena är inte en dam som komponerar utan en kompositör. Det hedrar fransmännen, trångsynta var de inte! Den som stod för det var väl snarast Jenny Lind som fällde den - i mitt tycke rätt sura-kommentaren - "En kvinnas hjärna kan omöjligt passa till att förstå sig på en orkester. Det borde finnas gränser för vad en kvinna får göra och inte göra"(!) Med dessa ord avslutar jag mina anteckningar från ett lärorikt och intressant semi-

narium.

Tack Margareta och dina sångare, jag citerar dig till slut: Utnyttja lokala resurser på den ort du råkar hamna och i Grycksbos fall Helena Munktell som förtjänar att uppmärksammas.

Anna-Karin Annmo.

Vid seminariet fick vi möjlighet att ta del av bl.a **Sof, sof**. En sång till Munktells döda hund(!). Sången framfördes även vid hennes egen begravning (!!)

Äppelträdets sång ur en svit av tre damköror (fruntimmersröster som det hette) - utgiven i Paris. Till V.d'Indy dedicerade Munktell sin sång **Majkväll** (ur en samling få fem sånger) Hennes personlige vän E.A. Karlfeldt skrev texten till **Majnatröster** som framfördes vid seminariet av Anna Eklund Tarantino. **Stån upp i glädje** för mezzo, 4 - stäm-mig damkör och piano. Som repertoartips till alla mansköror nämndes Munktells **Sverige i sikte**.

Margareta Andreasson gav också tips på inspelningar av Munktells musik:

Isjungfrun filmmusik till André.

Märta Scheele har gjort inspelningar

Till Betlehem mitt hjärta - Julsånger från farmors tid.

Verkförteckning och information finns på internet www.muslib.se/hand/fort/munktell.html. Sök på www.google.com och "Helena Munktell"

"TRAD HAITISK FOLKMUSIK FÖR KÖR OCH SLAGVERK"

Med lite sömniga hjärnor och trötta kroppar möter vi Sten Källman från Göteborg som snart får oss pigga och nyfikna igen. Efter en introduktion av Bo Ejeby, Haiti-sångernas förläggare, ber Sten oss att ställa oss i en körklump, liknande en fet banan. Själv står han framför oss och berättar historik från den första fria svarta republiken - Haiti.

Därefter dags för uppvärmning: Sten sjunger före och vi härmar "Bla bla å" samtidigt som vi försöker frigöra bäckenet och klappa. Nästan omärkligt har vi lärt oss den första sången "Bli å" och inspireras av den unisona klangen med damerna i lågt läge och herrarna i sin höga oktav. Vi sjunger flera nya sånger från Haiti, nu i stämmor och hela tiden lär vi oss på gehör. Jag ser glada ögon och kroppar som vill röra sig, men ibland också några fundersamma rynkor - Hur var det nu stämman lät?

I pausen blir det en lång kö till bordet med vatten och mycket snack deltagarna emellan. Efter paus sitter vi och går igenom notmaterialet och får lära oss vilka rytmfigurer och instrument vi kan använda till körsångerna. Tänk att en vanlig bult som slås mot järn eller flaska kan tillföra så mycket!

Uppskattat seminarium? Ett tydligt svar är väl, när vi något förse-nade till kaffet på frågan "Ska vi hinna en till"? Ropar högt: Jaa!!! Och avslutar med att sjunga och gunga "Bli å" till Stens trumkomp.

Marit Zetterström

VAD SÄGER BARNEN NÄR DE SJUNGER?

Om text-musikproblematiken med Gunnel Fagius och Näktergalarna från Borlänge under ledning av Gudrun Domar.

"Om texterna bara är pladder kan man lika gärna sjunga på la-la-la!"

Gunnel började med att ställa frågan: Är det viktigt med texten för **barnen**? För **körledaren**? För **publiken**? Är det viktigare med **melodin**?

Näktergalarna besvarade frågan genom att sjunga tre sånger de tyckte särskilt mycket om: Barbro Lindgren/Georg Riedel: Jag har ett hav inom mig. Disney (ur Pochahontas) Färger i en vind. Sparvöga.

Visserligen var alla tre fina melodier, men kännetecknande för texten var att de rörde existentiella frågor utan att ge några enkla svar, ja kanske utan att vara helt begripliga. Det finns saker som gärna får lämnas till fantasin!

Gudrun berättade att hon hade jämfört med sin gosskör, och de valde delvis annorlunda: inte Disney-låtar, däremot sånger med rim medan det förefaller som om flickor föredrar sånger med ett innehåll som berör känslor och relationer.

När det gäller frågan om melodins betydelse gjorde vi ett experiment med Sommarpsalm som vi först sjöng med text och sedan på la-la-la. Det var helt uppenbart hur mycket större upplevelsen blir med en text, men som Bosse Johansson påpekade,

så hade det varit en annan sak om vi hade sjungit sången som vokalis. Då hade melodin kommit till sin rätt på ett helt annat sätt. "La-la-la" är helt enkelt inget kul annat än i undantag!

Det finns dock annat och mera i en text än den innehållsmässiga betydelsen: den fonetiska upplevelsen. Som exempel hörde vi en treåring sjunga "En sockerbagare" och det var helt tydligt hur hon njöt av det ljudmässiga i sången. Det samma gäller om man sjunger på ett språk man inte förstår: ljuden i sig är en stimulans.

Sist berördes olika typer av sånger: "gamla" barnsånger från 50- och 60-talen. De går ofta inte att sjunga med moderna barn. Kyrkomusik för barn kännetecknas allt för ofta av enfaldiga texter. Gunnel manade: använd fantasi och humor, ställ oväntade frågor, använd bildspråk och låt frågorna leva, svara inte! Förstå med känslan!

Slutsatsen blev: Ställ inte låga krav! Sånger är tankar och barnen förstår. **Om texterna bara är pladder kan man lika gärna sjunga la-la-la.**

Bodil Helldén

OM ATT VARA EN UNG KÖRSÅNGARE

Under körledarkonventet i Rättvik jobbade Anna Cederberg-Orreteg och Anna Högberg med UNGIKÖR's ungdomsrådskör. Under söndagsförmiddagen redovisades deras arbete i form av en konsert med efterföljande samtal. Kören bestod av 13 sångare, 8 tjejer och 5 killar.

Programmet de framförde var mycket varierat och bestod av, för sångarna, mestadels ny repertoar. En "året runt konsert" (se nedan) som började med **Intåg i sommarland** och slutligen landade i **Krydda livet / It's a give'n take situation** med koreografi,

ramsor/ostinaton och jazziga harmonier. Sångerna bands ihop med fräscha och påhittiga presentationer som koristerna egenhändigt hade skrivit.

I det efterföljande samtalet fick vi bl.a. reda på följande av de unga sångarna: De flesta av de 13 sångarna hade gått i musikklass. Man känner en fin samhörighet med kompisarna i kören. Det är "hög status" att vara kille i en kör med 90% tjejer. Det känns bra tycker killarna. Man vill ha en varierad repertoar i sin kör. En kille efterlyste roligare stämmor för killarna. Det är inte kul att alltid sjunga dumstumstämmor. Killar vill också få chansen att sjunga melodiska slingor! Om det är gratis att gå på konsert kommer kompisar gärna och lyssnar.

Program: Intåg i Högsommarland, Sensommarhöst, Marias tankar, Herodes ord, A child is born, Swing low, You & I, Krydda livet,, It's a give'n take situation. Samtliga noter utgivna på Gehrmans förlag och är arrangerande eller komponerade av Cederberg-Orreteg/Högberg.

Helen Larsson

SÅ HÄRTYCKTE DELTAGARNA OM ÅRETS KÖRLEDARKONVENT I RÄTTVIK:

SEMINARIER

Vad var bra?

Att det inte var några parallella seminarier eller konserter. Alla gick på allt och hade samma upplevelser.

Haiti-kul att man själv får vara aktiv.

Munktell - roligt med levande exempel. Helt lysande.

Vad säger barnen när de sjunger? - bra att ha en barnkör att lyssna på.

Om att vara en ung körsångare - kul.

Seminarier om ledarskap var bra.

Lärorikt.

Bra med diskussioner och reflektioner.

Anna&Anna - jättefint upplägg.

Vad var inte bra?

Ledarskap har stötts och blötts mycket på vår arbetsplats, vilket gör att det känns färdigbehandlat. Mindre bra om körledarskap. Kören är inte alltid en organisation som är jämförbar med en företagsorganisation.

"Vad säger barnen när de sjunger". Lite tunt.

Mer tid för Sten Källman - en timme är för lite.

KONserter

Vad var bra?

OK.

Lagom många.

Stiliga.

Falu kammarkör.

Bra med annan musik - fiolspelmän.

Ludvika Spelmanstrio.

Notus.

Boda kyrka.

Härligt att få konsert med musik man kan ta med hem till sin egen kör (Rättviks kyrka).

Vad var inte bra?

"Av varierande karaktär"

Det hade varit roligt att ha yngre körsångare, både ungdoms- och barnkörer.

Törs inte säga det.

Konserten i Rättviks kyrka - trist. Tråkig.

Notus. Bara prestation.

För många.

Kunde varit någon mer profan.

Lite stela, hade önskat mer varierad form och musik.

En konsert för mycket på lördag.

LOKALER

Vad var bra?

Bra att det var så samlat.

Jättebra att ha så nära till lokalerna och boendet.

Toppen.

Dalhalla.

Varm atmosfär.

Sköna sängar, bra samlings-salar, trevlig kursgård.

Vad var inte bra?

Logi på Fyra Hästar tänker jag inte rekommendera till någon. Jobbigt att traska fram och tillbaka.

ORGANISATION

Vad var bra?

Bra!

OK.

Bussar till konserterna etc. fungerade jättebra.

Välorganiserat.

Föredömligt!

En eloge till Stiftsgården för allt vänligt bemötande och fin service!

En eloge till Anders Lindström och alla andra!

Vad var inte bra?

Tiden blev knapp ibland om man ville vara med om det mesta.

Tufft program, hinner knappt på toaletten mellan

seminarier.

För tjockt program, hann aldrig prata med kollegor förutom på festen. Dyr tillställning.

Att UNGIKÖR:s årsmöte parallellagts med workshop.

För lite tid att hinna titta på notutställningen.

FESTEN

Vad var bra?

Jättetrevlig

Kolossalt trevligt, inte minst tack vare Ludvika Spelmanstrio och dansbandet.

Kul - den bästa på länge.

Ludvika Spelmanstrio - en höjdare.

God mat! Trevligt.

Vad var inte bra?

För sent på dygnet! Varför ej starta klockan 19 istället?

NOTUTSTÄLLNINGEN:

Vad var bra?

Fanns lättillgänglig

OK.

Kanon! Vilken service.

Bosse Ejeby - god service.

Vad var inte bra?

Gosskör?

Mindre urval än vanligt.

Kan innehålla mer.

Övrigt som jag vill säga:

Ledigt t.ex. 10.00 - 12.30 på lördagen för att se den stad vi befinner oss i.

Festen första kvällen!

Kul att se Dalhalla!

Kul med den lokala prägel, det är ju en idé att behålla.

Roligt att konventen ser så olika ut på olika platser.

Trevligt att vara på landet.

Sjunga mera!

I allmänhet ett mycket trevligt konvent.

Det är viktigt att teoretiska seminarier varvas med praktiska, där vi själva får sjunga och prova på olika genrer av musik.

Hur uppmuntras alla icke-professionella körledare? Eldsjälarna utan formell bildning? Det är bra att proffsen får sitt, men även små eldsjälarna behöver uppmuntran.

För tajt schema. Fritid för umgänge bör läggas in.

Bra med workshops där deltagarna är med typ Sten Källman.

Erik Westberg var mycket bra. Vi behöver få sjunga tillsammans med en högkvalitativ dirigent mera!

Mera Sten Källman.

Önskemål, idéer inför nästa konvent:

Att man får vara aktiv på seminarierna.

Körfrågor på olika stadier: Barn, ungdom, vuxen, proffs, amatörer.

Roligt att se problematiken med instudering typ Robert Sund förra året.

"Hur ska man räkna till som körledare", stresshantering, utbrändhet m.m.

Reading sessions.

Det blir mycket sitta still - börja med ett pass Chi Gong eller rörelse. Gärna bra uppsjungningar. Låt några färgstarka körledare presentera sina bästa bitar.

Ej så tajt schema.

Gärna körledarrollen. Litteratur; Människan i kören. Hur skulle "höjdare" jobba med en medioker kör, d.v.s. möte mellan amatörcörens och den körledare som är van vid notläsare, hur skulle de öva in nya sånger?

Färre konserter, mer gemensamma körövningar.

Mer barn- och ungdomskörspunkter.

Målbrottsproblematik.

Workshops med goda dirigenter - repetitörer som delger sitt "tänk" och metodik.

Fördjupning av ledarskapsrollen, det borde alltid vara ett inslag vid konventen.

Sammanställt av Liselotte och Kella Näslund.

FÖRENINGEN SVERIGES KÖRLEDARE -

STYRELSE VALD DEN 11 OKTOBER 2002

ORDFÖRANDE

Hans Lundgren
Musicum, Linköpings universitet, 581 83 Linköping
Hans.Lundgren@music.liu.se
013 - 28 40 40, 0708 - 28 40 40

Hans är 55 år och director musices vid Linköpings universitet och dirigent för körerna Lihkören (manskör), Linnea (damkör) och Östgöta Kammarkör (blandad kör). De senare har han varit med om att starta. Var med i arbetsgruppen som en gång i tiden bildade FSK. Hans har genom åren innehaft många uppdrag i svenskt körliv. Hans ansvarade för konventet i Linköping 1999 och ansvarar för Körforum i Linköping 2003.

KASSÖR

Sverker Zadig
Trädgårdsgatan 14 A, 223 53 Lund
Sverker.Zadig@swipnet.se
046 - 35 78 24, 046 - 13 49 67, 0705 - 13 49 67

Sverker arbetar dagligdags som musiklärare på estetiska programmet i Lund och undervisar också i Gymnasiemetodik på Musikhögskolan i Malmö. Han har sysslat med de flesta inriktningar av körsång från symfonisk kör till såväl manskör som dam- ungdoms- och barnkör. Helsingborgs Kammarkör är den ensemble han arbetat längst och helst med, Sverker valdes in i FSK:s styrelse 1998 och har sedan dess varit kassör i föreningen.

SEKRETERARE

Kella Naeslund
Ebba Brahes väg 3-5, 730 50 Skultuna
kn@vmu.nu
021 - 40 36 23, 021 - 730 76, 0706 - 03 57 69

Kella arbetar som körkonsulent vid Västmanlandsmusiken på halvtid sedan nio år. Den andra halvtiden är han pianolärare vid Västerås Kulturskola sedan 26 år. Han leder den blandade kören Singoalla. Under de senaste åren har han varit sekreterare i FSK. Andra uppdrag är ledamot i Riksförbundet Svensk körsångs utbildningsnämnd och styrelseledamot i Eric Ericsons stiftelse. Hobby är att skriva

körarrangemang, ta hand om sina tre hus med trädgårdar och att hålla på med motorcykeln - en Honda Goldwing. Kella ansvarade för konventet i Västerås 1995.

Majsan Ågren
Lagerbergsgatan 27, 451 31 Uddevalla
Majsan.Agren@telia.com
0522 - 175 89, 0739 - 79 06 04

Majsan har varit verksam i Uddevalla i 22 år som körledare och sångpedagog. Sen 1995 på musikgymnasiet med fyllnadstjänst på musikskolan (1 timme i veckan för gosskör). Hon har suttit i FSK: styrelse sen starten, först som adjungerad och den senaste perioden som ordinarie ledamot. I januari 2002 bytte Majsan karriär och är nu vVD i hotellbranschen.

David Bodin
Snickaregatan 6 B, 852 39 Sundsvall
David.Bodin@skola.sundsvall.se
060 - 17 17 97, 0706 - 51 87 97

David är utbildad vid musikhögskolorna i Göteborg och Piteå och undervisar sedan 1994 musikestetklasserna på Sundsvalls Gymnasium, framförallt i körsång, rockensemble och musikteori. Han är dirigent för Sundsvalls studentkör och konstnärlig ledare för sångensemblen Vox Viva. I samarbete med Riksförbundet Svensk körsång har han skrivit "Studentsång i Sverige 2000, en kartläggning av studentkörer vid svenska universitet och högskolor". Han är även verksam som arrangör och har publicerat bl.a. psalmarrangemang.

Daniela Nyström

Dinarvägen 8, 894 30 Själevad
 daniela.n@telia.com
 0660 - 37 63 69, 070-577 6369

Daniela är född 1965 i Berlin och utbildad vid musikhögskolorna i Piteå och Stockholm. Mellan 1994 och 2001 var hon verksam som Körpedagog vid Musik i Väster-norrland i samarbete med musikskolan i Örnsköldsvik. Sedan 2001 anställd vid Örn-sköldsviks Kulturskolecentrum med konstnärligt ledarskap för bl.a. BarnKammarkören, en barnkör med åldrarna 9-13 år som bland annat medverkat vid ett flertal workshops och skivinspelningar. Daniela och kören samarbetar ofta med bl. a. Sundsvalls Kammarorkester.

Anna Rosén
 Lokstallgatan 6, 113 21 Stockholm
 rosen.rosen@spray.se
 08 - 30 44 92, 073-776 49 26

Anna är 25 år och går på musikhögskolan i Stockholm, tredje året på IE-körprogrammet. Vid sidan om detta leder hon en blandad kör, en manskör och en damkör samt projektvis även en barnkör, och lider därmed för tillfället ingen brist på praktik...! Tycker att styrelsearbetet ska bli mycket spännande och ser fram emot intressanta diskussioner i möten med andra körledare.

STYRELSENS VERKSAMHETS- PLAN FÖR 2003-2004

KONVENTEN

Underlaget för konventen ska breddas genom samverkan med andra organisationer.

KÖRLEDAREN

Körledaren ges ut med fyra nummer per år. Utredning görs om digitalisering av tidningen.

SAMVERKAN

FSK samverkar aktivt med Körsam, Svenskt körmusikråd, Körcentrumen i Stockholm, Uppsala och Piteå samt de nordiska systerorganisationerna och IFCM. FSK ska informera sina medlemmar om aktiviteter i dessa organisationer.

FACKLIGT

Styrelsen genomför vid årsskiftet en enkät som har till syfte att kartlägga medlemmarnas arbets-situation, arbetsförhållanden, lön m.m. Undersökningen redovisas i Körledaren 2/2003 och trycks också upp separat för att distribueras och användas vid konventet 2003.

REKRYTERING

Styrelsen gör upp en plan för att på sikt öka rekryteringen till föreningen. Planen presenteras i Körledaren 3 eller 4/2003.

IT

Förutsättningarna för en utveckling av föreningens webbplats undersöks. Dessutom provas informations-spridning via e-post.

STADGAR

Föreningens stadgar revideras i grunden och förslag till stadgeändringar presenteras i kongresshandlingarna som distribueras till kongressen 2004.

BUDGET

Föreningens budget omsluter år 2003 170 000 kr. De största utgiftsposterna är Körledaren (30 000 kr), styrelsens möten; mat o logi (45 000 kr), konventet (10 000 kr) och bokföring och revision (35 000 kr). Till detta kommer en separat konventbudget som ger nollresultat.

Hans Lundgren

ÅRETS KÖRLEDARE – STEFAN PARKMAN EN TELEFONINTERVJU

Kella Næslund - Vad innebär din professur vid Uppsala universitets Körcentrum?

Stefan Parkman - Uppdraget är tvådelat. Dels interna uppdrag inom universitetet, dels externa uppdrag för olika beställare.

Inom universitetet erbjuder vi interpretationskurser i olika ämnen. Jag ansvarar för kurser i körsång och kördirigering och dessutom vissa operaprojekt. Alla dessa kurser är poängbelagda och kan väljas av studenter som går utbildningar som annars inte alls innehåller musik. På detta sätt får de med sig andra saker i livet än vad de egentligen valde att studera inom Uppsala universitet.

Uppsala universitets Körcentrum har även en forskningssamordnande funktion. Vi håller kontakt med olika centra och sprider information om forskning som bedrivs i vokala frågor. Dessutom driver vi en del egna projekt; till exempel anordnar vi just i dagarna en angelägen konferens, "Rädda barnsången", med deltagare från hela landet. Ansvarig forskningssamordnare vid Körcentrum är Gunnel Fagius.

Till de externa uppdragen hör att erbjuda yrkesfortbildning i bl.a. dirigering. Tillsammans med beställaren kan vi "skräddarsy" moment i en kurs. Sedan ett par år genomför vi en sommarakademi tillsammans med Riksförbundet Svensk Körsång. Nytt för i år blir att den kommer att omfatta inte bara dirigeringsutbildning utan också sångundervisning och inslag av interpretation och musikanalys.

Körcentrum beställer även ny körmusik som uruppförs i vår konsertserie i Uppsala (oftast av Uppsala Akademiska Kammarkör, men också av andra ensembler). Verken spelas in av Sveriges Radio och trycks på noter.

Körcentrum tar även initiativ till eller åtar sig att organisera konferenser och seminarier. Exempelvis var vi förra året arrangörer för Körforum med deltagare från hela landet. Just nu planerar vi för ett stort evenemang med titeln "The Swedish Chorale Miracle". Detta infaller söndag 17 november och består av ett föredrag och workshop med Richard Sparks, USA, Eric Ericson och S:t Jacobs Kammarkör, Stockholm, samt dess dirigent Gary Graden. Vid denna fest för körfantaster behandlas det svenska körsjungandets utveckling under det förra seklet. Richard Sparks – en amerikan som doktorerat på svensk körmusik! – gör en exposé, såväl repertoarmässig som stilistisk, S:t Jacobs Kammarkör exemplifierar och Eric Ericson och ett antal inbjudna svenska kompositörer kommenterar. Senare samma dag blir det en konsert med S:t Jacobs kammarkör, Stockholm och Gary Graden, dirigent. Konsertens

program domineras av helt nyskriven svensk körmusik. Dessutom framförs kända spirituals i arrangemang för kör och saxofon av och med Anders Paulsson. Min ambition är att varje höst återkomma till och reflektera över the Swedish Choral Miracle.

Varje vårvinter genomför vi ett projekt där vi fokuserar på ett stort verk ur olika aspekter; i år är det Bachs Matteuspassion. Det blir seminarier (såväl musikaliska, teologiska och andra) och deltagarna får lyssna till och medverka i repetitioner. Det hela avslutas med ett framförande av verket. Producent för Körcentrums externa verksamheter är Bodil Larsson.

Kella - Förutom att vara körprofessor brukar du ibland frilansa både inom och utom riket. Berätta!

Stefan – Jag är chefsdirigent för Radiokören sedan januari 2002. Mina internationella uppdrag är framförallt som gästdirigent för BBC Singers i London, Rundfunkchor, Berlin och Nederlands Kammerkoor i Amsterdam. Jag har under nästan 15 år varit chefsdirigent för den danska radions kör, Radiokoret, och har fortfarande sporadiska jobb med den, nu som Hedersdirigent.

Kella - Det är inte bara som dirigent utan även som sångsolist man kan hör dig, berätta!

Stefan – Jag älskar att få chans att sjunga barockmusik såsom evangelistrollerna i Bachs passioner, Monteverdi och annan musik som passar min röst. Det är roligt, nyttigt och viktigt för en dirigent att ha ett klingande instrument. I mitt fall är det rösten.

Kella – Årets körledare måste ju naturligtvis få frågan om vad som kännetecknar en bra körledare?

Stefan- Förmågan att entusiasmera. Hålla målet tydligt och realistiskt och våga lita på sin ensemble. Inspirera andra att göra stordåd. Ha en bra, "vokal" gestik.

Kella - Du har arbetat mycket tillsammans med skådespelerskan Stina Ekblad i dina körkonserter, både med Uppsala Akademiska Kammarkör och med Radiokören. Vad betyder diktläsning och texter för dej?

Stefan- Mycket. Jag ser detta med textläsning som exempel på att jag alltid söker efter alternativa konsertformer. Det är viktigt att ibland bryta upp den traditionella körkonsertformen med ett tråkigt uppradande av ett antal stycken och i stället för-

söka få en sammanhängande "föreställning". Samarbetena med Stina är väldigt inspirerande.

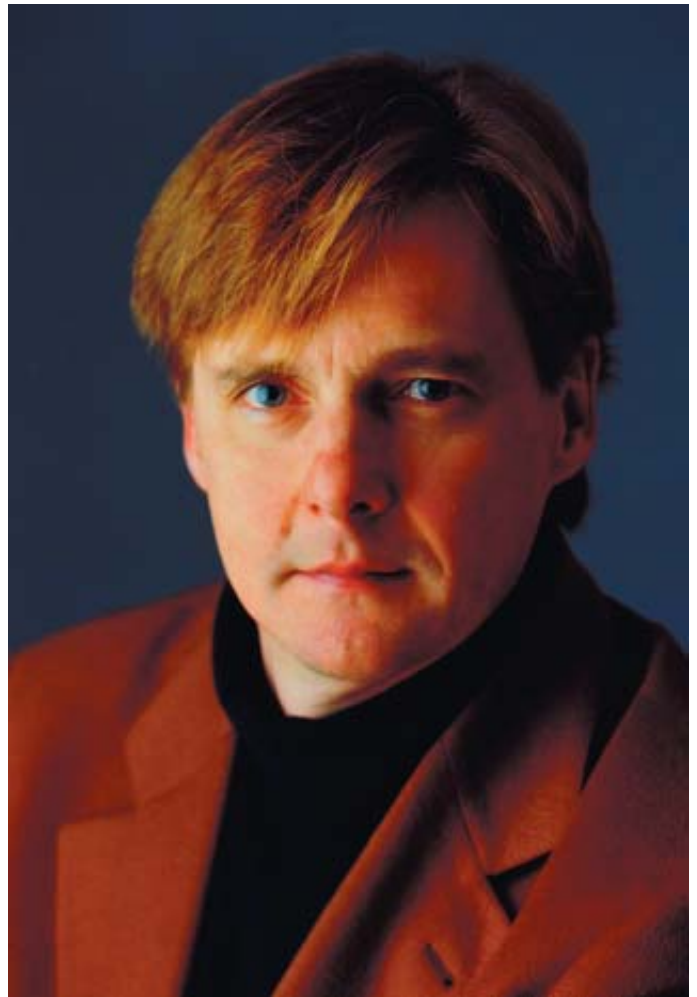
Kella - Vad gör du på din fritid när du vill koppla bort från musiken?

Stefan – Jag plaskar omkring i segelbåten, spelar lite tennis och läser böcker. Älskar att köra bil.

Kella – Om några veckor, lördag 23 november kommer du till Västerås nya Konserthus med Radiokören för en konsert som ingår i Västmanlandsmusikens körserie 2002-2003. Välkommen!

Stefan – Tack!

Ålder: 50 år
 Favoritmat: italiensk mat
 Favoritdryck: Rött vin
 Favoritböcker: Romaner med ett vackert och gott språk.
 En semesterort jag vill besöka: Ha tid att utforska Toscana mer ordentligt.
 Familj: fru, två barn 10 år och 13 år.
 Favoritmusik: Om jag bara får ta med mig ett verk till en öde ö så blir det Bach:s Johannespassion.
 Senaste lästa körpartituret: Matteuspassionen av J S Bach.
 Dirigent för: UAK- Uppsala Akademiska Kammarkör sedan 1983 och chefsdirigent för Radiokören sedan jan 2002.

Svenska tungor

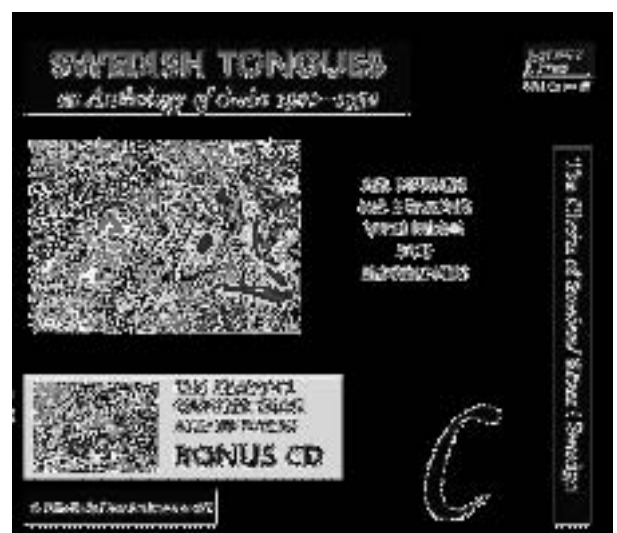
en antologi av svenska körer 1900-1950

I den historiska skivserien *Collector's Classics* kommer nu Svenska tungor, en box med den svenska körens historia på 4 CD, därtill en 300-sidig bok och en bonus-CD, som är Eric Ericsons kammarkör och dess rötter med bl a unika lackskivor ur Ericsons privatarkiv. Bakom *Collector's Classics* står musikforskaren Carl-Gunnar Åhlén.

CAP 21630 (4 CD + bok + bonus-CD)

CAPRICE
r e c o r d s

Produktion Caprice Records, capriceinfo@rikskonserter.se fax 08-407 16 48
 Distribution CDA, Box 4225, 102 65 Stockholm tel 08-442 11 20 fax 08-442 11 33

STENHAMMARSTRE KÖRVISOR

Författaren J. P. Jacobsen är mycket betydelsefull i Stenhammars utveckling, inte minst genom Tre körvisor. Jacobsen gjorde sig känd genom sin prosa som en social och psykologisk problemställare.

SEPTEMBER.

Dessa åtta diktrader möter vi en förtätad stämning i formens knapphet. Stenhammar skapar ett klangfullt spel med vokaler och tonerna får utrymme och en inre rörelse. 19 år gammal komponerade han dessa tre körvisor. Johannes Norrby gjorde denna svit kända på 1930-1940-talet.

Det kan vara intressant att här jämföra Peterson-Bergers Stemning med Stenhammars September. De båda sångerna har ju samma text men endast en musikalisk gemensam nämnare - den elegiska grund stämningen. Hos Peterson-Berger finns bilden av den ensamma, klara, oföränderliga stjärnan på himlen - en upplevelse som bestämmer hela formuppbyggnaden. "Alle, alle, alle" är en invocation, en åkallan. Kanske kan man jämföra med "Helig, helig, helig" i vår gudstjänst. Hugo Alfvén skrev sina versioner 1938.

Stenhammar börjar sången som en visa i lugnt vaggande 6/8-delstakt. Det är ingen stjärnvision som Peterson-Berger. Melodin bestämmer färdvägen i alla visorna. I "Skyerne have saa tunge Drømme" förändras situationen. P-B går förbi men Stenhammar låter suckarna falla tungt på 8-delsackorden trots svagt betonad taktindel. Han komponerar täta ackord och självständiga stämmor och utarbetar de dynamiska nyanserna och får fram en impressionistisk klangverkan. I nr 1 och 2 finner vi de mycket

svaga nyanserna och först nr 3 kommer fortentyanser.

I SERAILLETS HAVE.

Från början är sången visartat enkel. Minareterna (= bönetorn, ljustorn, fyrorn, smäcker tårn) pekar upp mot himlen. Stenhammar genomarbetar sina klingande strukturer, t. ex. i slutet av i "Rosen". I de vaggande slutackorden finner vi *små* förändringar i *pianissimonyans*.

"HADE JEG EN DATTERSON, O JA!"

Denna dikt återfinns inte i Jacobsens samlade dikter utan i ett prosaverk, novellen "Mogens". Berättelsen är laddad med motsättningar och psykologiska konflikter. Början av novellen är däremot en idyllisk naturscen med träd, buskar, dofter, ljud. Den handlar om ynglingen Mogens och en flicka. Det börjar regna. Mogens blir genomblöt och ruskar på huvudet, när det blir för mycket vatten i håret. Han trallar för full hals utan att ana vad han sjunger om.

Visan får en ny innebörd genom fortsättningen. Tonsättaren bryr sig nämligen om sammanhanget i texten. Plötsligt dyker en flicka upp mitt framför Mogens. Hon hoppar fram ur ett buskage. Hennes själ har trasslat in sig i grenarna och hon blir irriterad. Så får hon se pojken. Deras ögon möts.

Visan är en enkel, munter ramsa som får en djup mening och en sann karaktär genom mötet mellan flickan och pojken. Regnet kom, glimrade och gnistrade i solen, stänkte och sprutade bort i tusen pärlor. Mogens sjöng sin trall förtrollad av flickans ögon. Vad han sjöng spelade ingen roll. Trallen är en smattrande, raffinerad fanfar för den unga kärleken. Mogen befann sig plötsligt i ett lycksaligt rus och det blir ett körscherzo.

Denna trall får en central innebörd i visan. Den är budskapet: kärleken berusar människans sinnen. Häri finner Du kanske nyckeln till tolkningen av Stenhammars geniala visa.

De tre körvisorna uruppfördes i slutet av 1930-talet av ensemblen Voces intimae på Konserthuset i Stockholm inför en publik bestående av *en* person, dirigenten Wilhelm Furtwängler. Dessa tre visor skrevs ej för kör utan för hemmaensemblen, Stenhammarkvartetten. I vänkretsen fanns många som gärna sjöng. För Stenhammars samtid var de okända.

Nära till hands ligger att jämföra med Peterson-Bergers visor. P-B älskade att sommarvandrade i fjällen tillsammans med goda vänner. Han berättar också i sina "Minnen", att han ofta sjöng solo-kvartettsånger med sina vänner. Därför komponerade han flera sådana. Några av dessa samlade han i häftet "Åtta sånger", i vilket bland andra Stemning ingår.

KAMMARKÖREN PRO MUSICA

från Göteborg har i sommar lagt ytterligare en tung merit till sina många tidigare internationella framgångar.

Under en turné till Italien i juli månad tillsammans med sin dirigent Jan Yngwe, deltog kören i en av Europas största och mest prestigefyllda internationella körtävlingar "Concorso Internazionale di Canto Corale" i Gorizia, Italien. I hård konkurrens med 16 inbjudna toppkörer från Europa lyckades kören med bedriften att komma på 2:a plats totalt.

Kammarkören Pro Musica deltog i 3 olika tävlingsklasser och blev pristagare i samtliga dessa klasser! I klassen "Musik för dubbelkör" framförde kören ett av sina paradnummer; "Mässa för två körer" av Frank Martin och Sandström/Praetorius "Det är en ros utsprungen". Här utkämpades en hård strid mellan Kammarkören Pro Musica och de slutgiltiga vinnarna "Brevis Chamber Choir" från Litauen. Med minsta möjliga marginal 0.6 poäng (av 100 möjliga) fick så svenskarna silvermedalj.

I klassen "körmusik från olika tidsperioder" framförde man musik ur "Sestina" av Monteverdi, Brahms motett "Warum" och Per Nörgårds "Wiigenlied". Detta gav kören 3:e pris.

I den tredje klassen "körmusik från 1950 och framåt" framförde Kammarkören Pro Musica bl.a ett av sina favoritverk - "Canzone 126 di Francesco Petrarca" av Lars-Johan Werle. Detta program gav kören ytterligare ett 2:a pris. Med sina tre medaljer blev så Kammarkören Pro Musica -med mycket god marginal -sammanslagt tvåa i tävlingen.

Ännu en framgång och ytterligare ett kvalitetsbevis för svensk körsång! Under kommande konsertsäsong så kan kören höras bl.a i J.S Bach's "Johannespassion" tillsammans med Göteborgs Symfoniker i Göteborgs konserthus.

Läs mer om Kammarkören Pro Musica:
www.promusica.nu

P.I.G.

PS Ytterligare en svensk kör deltog: Sångkraft från Umeå (vinnare i Toner för Miljoner häromåret) och lyckades väl i dessa klasser, med en 4:e och en 7:e plats. DS

KÖRSERIEN I VÄSTERÅS KONSERTHUS 2002-2003

Även detta verksamhetsår gavs jag möjlighet att sätta ihop en körserie för Västmanlandsmusiken. I och med att Västerås nya Konserthus med 912 platser stod klart och invigt den 7 september av Hans Majestät Konungen blev detta spelplatsen. Konserthuset har visat sig vara en akustisk fullträff och det är med stolthet jag presenterar årets program:

Ons 11 sept kl 19.30: Körkväll med Västerås Kammarkör, Mariakören, Stefan Forssén, Änglaspel och Vocal Six. (Tillhörde invigningsveckans program. Publiken bestod av 600 personer varav 95% körsångare!).

Ons 2 okt kl 19.30: I Fagiolini - röstensemble från England.

Tors 24 okt kl 19.30: The Real Group och Gustaf Sjökvists Kammarkör. (Konserterna utsåld en vecka innan konsertdatum!).

Lör 23 nov kl 16.00: Radiokören under ledning av Stefan Parkman. (Stefan P är vald till årets körledare).

Lör 18 jan kl 16.00: Credokören sjunger gospel under ledning av Lasse Axelsson. I samband med konserten anordnas en gospelkurs för körsångare och körledare samma dag.

Lör 15 febr kl 16.00: Rilke-ensemblen under ledning av Gunnar Eriksson.

Lör 8 mars kl 16.00: La Cappella under ledning av Karin Eklundh. (Damkör på internationella kvinnodagen!).

Lör 5 april kl 16.00: Hjo Kyrkas Ungdomskör under ledning av Mats Bertilsson.

Inom en radio av 15 mil från Västerås bor 50% av Sveriges befolkning och tåg från Stockholm tar bara 59 min! Tag chansen och gör ett besök i Sveriges nyaste Konserthus! Biljetter beställs genom Konserthusbutiken 021-40 36 04, 021-40 36 05 eller www.ticnet.se.

Medlemmar i FSK får gärna en personlig guidning genom huset av undertecknad. Det är där konventet blir 2005!

Kella Næslund, körkonsulent vid Västmanlandsmusiken.

UPPSALA UNIVERSITETS KÖRCENTRUM INBJUDERTILL FÖREDRAG, WORKSHOP OCH KONSERT

17 NOVEMBER KL 13-16.30

KATEDRALSKOLANS AULA, UPPSALA.

”The Swedish Chorale Miracle 1”

Föredrag och workshop

Richard Sparks, USA, Eric Ericson och S:t Jacobs Kammarkör, Stockholm, samt dess dirigent Gary Graden.

Vid denna fest för körfantaster behandlas det svenska körsjungandets utveckling under det förra seklet. Richard Sparks - en amerikan som doktorerat på svensk körmusik! - gör en exposé, såväl repertoarmässig som stilistisk, S:t Jacobs Kammarkör exemplifierar och Eric Ericson och ett antal inbjudna svenska komponister kommenterar.

OBS! Seminariet hålls delvis på engelska

Biljetter 100:- vi entrén

17 NOVEMBER KL 18

KATEDRALSKOLANS AULA, UPPSALA

”The Swedish Chorale Miracle II”

Konsert med S:t Jacobs kammakör, Stockholm, Gary Graden, dirigent

S:t Jacobs kammarkör startades 1980 och består av omkring 36 sångare. Gary Graden har varit körens musikaliske ledare och dirigent sedan 1984. Stor variation präglar körens repertoar, i såväl besättning och musikstil som tidsepoker. Kvällens program domineras av helt nyskriven svensk körmusik. Dessutom framförs kända spirituals i arrangemang för kör och saxofon av och med Anders Paulsson.

Kvällens värd: FöreningsSparbanken i Uppsala.

Biljetter 130 :- (100:-, stud) vid entrén eller förköp UNT City

SVENSKA KÖRLEDARE ÄR INTERNATIONELLT ENGAGERADE!

Följande svenska delegater deltog i det internationella symposiet i Minneapolis i augusti 2002.

Anders Collmén, Stockholm
Lone Larsen, Stockholm
Eric Ericson, Stockholm
Gary Graden, Stockholm
Jörgen Grundström, Stockholm
Åsa Hejneman
Eskil Hemberg, Stockholm
Christoffer Holgersson, Stockholm
Anne Johansson, Göteborg

Anders Lidén, Skellefteå
Christian Ljunggren, Stockholm
Hans Lundgren, Linköping
Ingemar Månsson, Lund
Lars Nilsson, Stråttjärna
Bo Nilsson, Stockholm
Stefan Parkman, Uppsala
Ann-Marie Rydberg, Göteborg
Ulf R Selander, Eskilstuna

Ingalill Sjöneby
Maria Steen
Mats Stenlund
Helene Stureborg, Stockholm
Robert Sund, Uppsala
Jan Tengström, Linköping
Erik Westberg, Piteå
Karin Winther, Stockholm

EFTERLYSNING:

ÅSA JONSSON.

Som ansvarig för att hålla medlemsmatrikeln uppdaterad är jag tacksam för alla ändringar ni gör till mig av ny adress, telefon, e-post m.m. Ibland får vi tidningar tillbaka p.g.a. att ni glömt meddela mig flyttning. Om jag har ert gamla telefonnummer hem brukar Telia hjälpa mig med er nya adress. Även Skatteförvaltningen har hjälpt mig ibland.

En av våra medlemmar har flyttat och då vi inte har hennes telefonnummer eller personnummer kan jag inte få hjälp varken av Telia eller av Skatteförvaltningen. Jag vänder mig nu till er medlemmar och undrar om någon känner till Åsa Jonsson. Åsa var betald medlem under 2001. Hon bodde förut på Grubbensgatan 11 i Örebro men efter sändningen har upphört sedan länge. Upplysningar om vår försvunna medlem lämnas till sekreteraren på tel 070-603 57 69 eller e-post: kn@vmu.nu. Hitte-lön diskuteras med vår kassör...

Kella Næslund

